

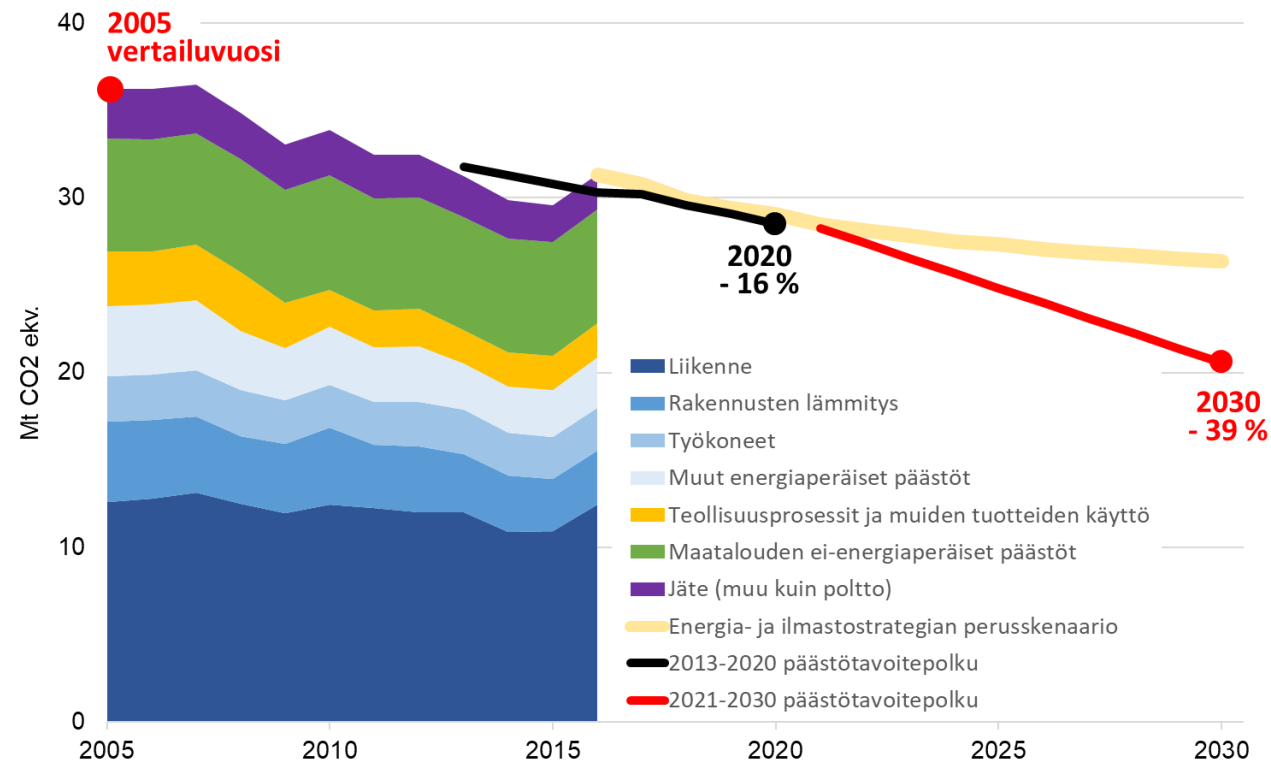
Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen yleis- ja asemakaavoituksen keinoin

Antti Irjala

Rakennetun ympäristön osasto

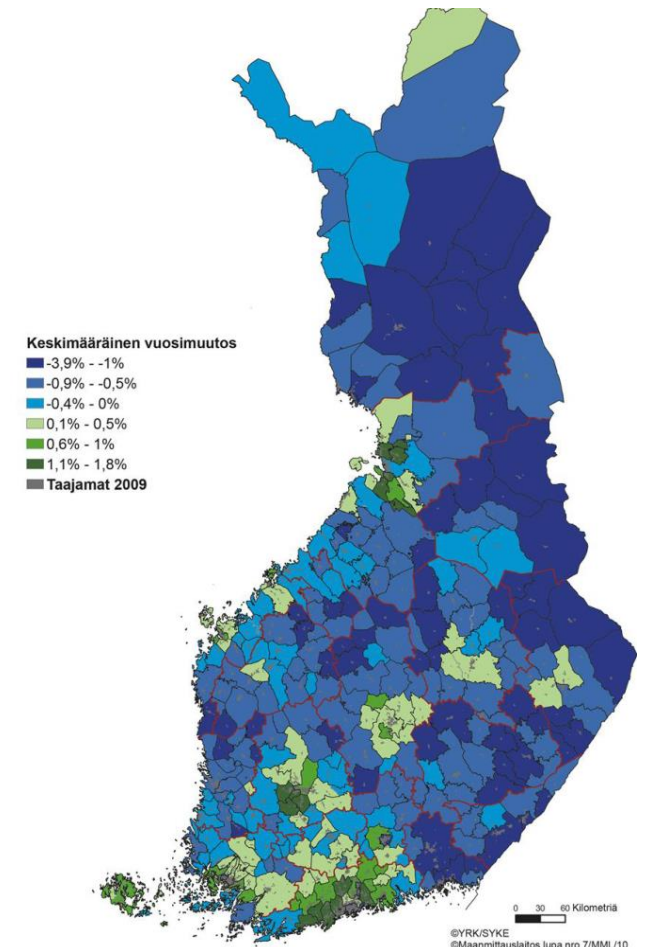
30.9.2020

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja rakennettu ympäristö

Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta keskeisiä tekijöitä alueidenkäytössä

- Yhdyskuntarakenne (erityisesti kaupunkiseudut)
- Hiilinielujen säilyttäminen ja maankäytön tehokkuus
- Täydennysrakentaminen, olemassa olevan infran hyödyntäminen ja resurssitehokkuus
- Kestävä liikenne ja liikkuminen
- Edellytysten luominen uusiutuvan energian hyödyntämiselle
- Elinympäristön laatu ja edellytysten luominen ilmastonmuutoksen hillintää tukevalle ja edellyttävälle elämäntavalle
- ✓ Mahdollisuudet ja ratkaisut ovat erilaisia maan eri osissa
- ✓ Kokonaisuuden hallinta

Yhdyskuntarakenteen hallinta?

- Nykyisen lain toimivuus yhdyskuntarakenteen ohjauksessa.
- Suunnittelutarpeiden muuttuminen ja Suomen erilaiset alueet.
- Reunaehdot pykälistä: ilmastonmuutoksen hillintä ja kaavojen laadulliset vaatimukset.
- Kaupunkiseutusuunnitelma ja yleiskaavan roolin vahvistaminen.

Yleiskaavan laadullisia vaatimuksia (1/2)

Yleiskaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuuteen, taloudellisuuteen ja kestävyys sekä palveluiden, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden saavutettavuuteen;
- 2) liikennejärjestelmän toimivuuteen ja kestävyys, erityisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin;
- 3) keskusta-alueiden palveluiden kehittämisedellytyksiin;
- 4) viherrakenteen jatkuvuuteen ja virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys;
- 5) asuntotuotannon riittävyys ja monipuolisuuden edellytyksiin sekä asuinalueiden välisen haitallisen eriytymiskehityksen ehkäisyyn;
- 6) elinympäristön terveellisyyteen ja turvallisuuteen;

Yleiskaavan laadullisia vaatimuksia (2/2)

- 7) luonnonvarojen kestävään käyttöön, kiertotalouden edellytyksiin sekä energia-, vesi ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen;
- 8) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 9) maiseman, ja kulttuuriperinnön sekä rakennettuun ympäristöön sisältyvien erityisten arvojen turvaamiseen ja vaalimiseen sekä
- 10) luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja vaalimiseen.

Laadittaessa yleiskaavaa kaupunkiseuduilla on kiinnitettävä huomiota myös seudullisen yhdyskuntarakenteen toimivuuteen, taloudellisuuteen ja kestävyYTEEN.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa, luonnospykäläksi

Alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa on edistettävä ilmastonmuutokseen hillintää:

- 1) vahvistamalla yhdyskuntarakenteen eheyttä ja hyödyntämällä kestävästi olemassa olevaa infrastruktuuria;
- 2) tukemalla resurssitehokasta yhdyskuntakehitystä sekä luomalla edellytyksiä vähähiiliselle ja kestäväälle liikennejärjestelmälle;
- 3) luomalla edellytyksiä uusiutuvien ja vähähiilisten energiamuotojen hyödyntämiselle;
- 4) rakentaminen (tämä kohta täydentyy myöhemmin)

Alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varauduttava lisääntyviin sään ääri-ilmiöihin ja muihin ilmastonmuutoksen aiheuttamiin muutoksiin ja riskeihin sekä varmistettava ekologisten yhteyksien säilyminen. Uusi rakentaminen on sijoitettava tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta tulee muutoin varmistaa.

Pykälän perusteluista

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan alueidenkäytön suunnittelussa olisi edistettävä ilmastonmuutokseen hillintää vahvistamalla yhdyskuntarakenteen eheyttä ja hyödyntämällä kestävästi olemassa olevaa infrastruktuuria. Kaavoituksessa tehtävien ratkaisujen tulisi eheyttää yhdyskuntarakennetta sekä hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria ja rakennetta liikennetarpeen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Maakuntakaavoissa tulisi hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria ja muuta rakennetta. Erityisesti kaupunkiseuduilla uudisrakentaminen tulisi ohjata ensisijaisesti olemassa olevien palveluiden ja joukkoliikenteen piiriin. Tällöin ratkaisut, jotka poikkeavat pyrkimyksestä päästöjen vähentämiseksi koko yhdyskuntarakenteen päästöjen näkökulmasta eivät lähtökohtaisesti olisi mahdollisia.

Ilmastovaikutusten arviointi mukaan kaavassa arvioitaviin vaikutuksiin

Kaavojen ilmastovaikutusten arvioinnin merkitys:

- Suhde kaavan sisällölle asetettaviin lain vaatimukseen
- Mahdollisuudet - merkitys kaavaratkaisulle
- Kaava-alue ja päästöt yhdyskuntien kokonaisuuden kannalta

Työkalut ja välineet – nyt ja tulevaisuudessa

Alueidenkäytön suunnittelu ja hiilinielut

Keskeisiä tekijöitä kaavoituksessa ja rakentamisessa:

- Hiilinielujen säilyttäminen (tiiviimpi rakentaminen säästää kasvullisia alueita)
- Yhdyskuntarakenteen eheys
- Elinympäristön laatu ja viherrakenteen hyödyntäminen

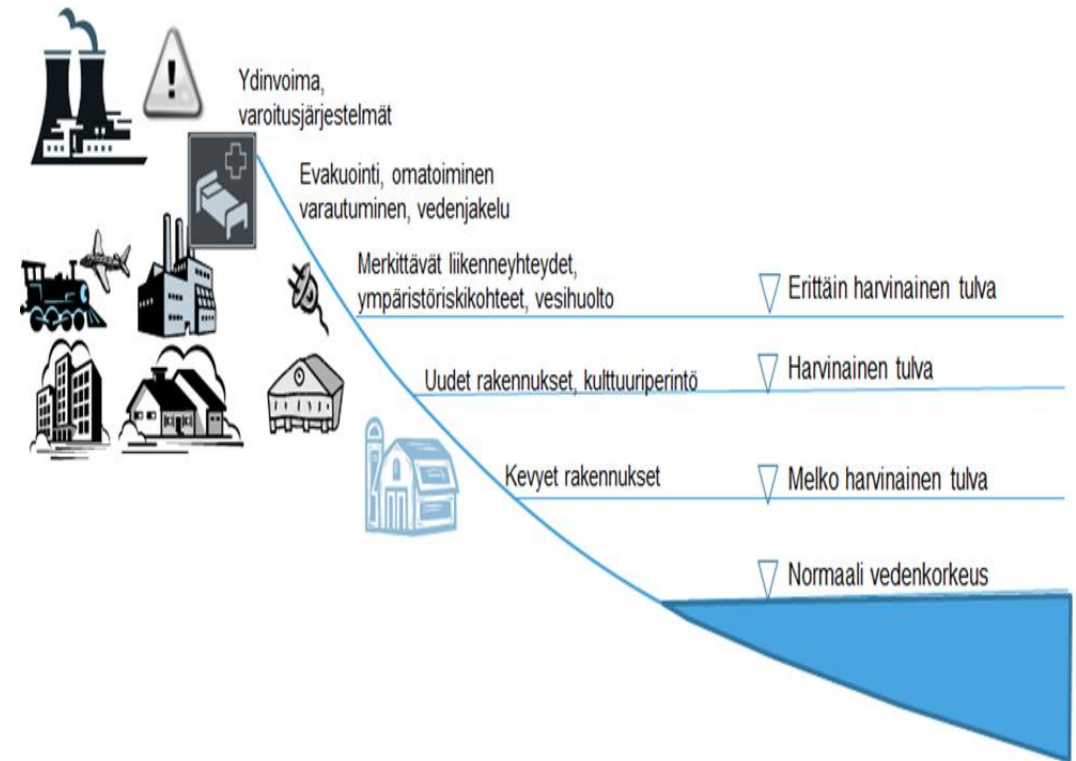
Hallitusohjelma: ”Metsien raivaamista rakentamiseen pyritään hillitsemään esimerkiksi ottamalla käyttöön maankäyttömuutosmaksu”.

Selvitys rakentamisen maankäyttömuutosmaksusta (Risto Timonen)

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162167>

Ilmastomuutoksen sopeutumisen kannalta keskeisiä tekijöitä alueidenkäytössä

- Varautuminen lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin sekä muihin ilmastomuutoksen aiheuttamiin muutoksiin ja riskeihin
- Rakentamisen sijoittuminen lähtökohtaisesti tulvavaara-alueiden ulkopuolelle
- Lajien siirtymisen kannalta merkittävien ekologisten yhteyksien turvaaminen
- Viherympäristön hyödyntäminen kaupunkisuunnittelussa

Kiitos!

Antti Irjala

antti.irjala@ym.fi

LISÄTIETOA

<https://mrluudistus.fi/>

ym.fi/vahahiilinenrakentaminen

www.elinkaarilaskenta.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

